

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัย ได้ทำการค้นคว้าเอกสารและการศึกษาที่เกี่ยวข้อง โดยขอนำเสนอ เป็น 4 ส่วนดังนี้

1. คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
2. การติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษา
3. ระบบและกลไกประกันคุณภาพคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
4. การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

2.1 คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ได้กำหนดคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ดังนี้

1. ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในด้านวิชาการและวิชาชีพ
2. ใช้ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ และเทคโนโลยีสารสนเทศได้ดี
3. มีความรู้ ความเข้าใจ และสำนึกในคุณค่าของท้องถิ่น
4. ประยุกต์ความรู้ไปพัฒนาท้องถิ่นของตนเองได้
5. มีคุณธรรม จริยธรรม ขยัน ซื่อสัตย์ อดทน
6. มีทักษะในวิชาชีพ การคิดเชิงสร้างสรรค์ และแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง

2.2 การติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษา

ความหมายและความสำคัญของการติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษา ในการศึกษาเกี่ยวกับการติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษา ได้มีผู้เห็นความสำคัญและให้ความหมายไว้ ดังนี้

Clifford (อ้างใน จันทิมา โภญจนาท,2554) อธิบายว่า การติดตามผล (follow-up Study) เป็นการบริการที่จะให้ได้ข่าวสารจากนักเรียน นักศึกษาเก่าเพื่อเตรียมนักเรียน นักศึกษาใหม่ต่อไป ส่วน Stoops and Wahlguist (ธีระ ทองยี่สุน,2530) ให้ความหมายของการติดตามว่า เป็นการตรวจสอบโปรแกรมการเรียน การสอนของสถานศึกษา ภายหลังจากที่นักเรียนได้สิ้นสุดประสบการณ์ในโรงเรียนของเขาและการติดตามผลยังเป็นเทคนิคสำหรับความเหมาะสมและความเพียงพอของโปรแกรมการเรียน การสอน ทั้งขณะที่ยังอยู่ในกระบวนการและภายหลังสิ้นสุดกระบวนการแล้ว ส่วน Schertzer and Stone (อ้างใน จันทนา แสสุวรรณ,2522) ได้ให้ความหมายของการติดตามผลไว้ว่า การติดตามผลคือ วิธีการหนึ่งที่น่ามาใช้เป็นเครื่องมือกำหนดว่าบุคคลมีการพัฒนาในหน้าที่การงานของเขาหรือไม่ รวมทั้งการนำไปใช้สำหรับนักเรียน นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาไปแล้วว่า เขาสามารถเรียนรู้ เข้าใจ หรือปรับตัวเข้ากับสภาพการณ์ต่างๆ และมีการพัฒนาหลังสำเร็จการศึกษาหรือไม่ เพียงใด นอกจากนี้ การติดตามผลยังเป็นหนทางหนึ่งที่จะทำให้ทราบถึงความคิดเห็นต่างๆ ของเขา สำหรับ ประไพ สิทธิวงศ์ (2536) กล่าวว่า การติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษา เป็น

การศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับการทำงานของผู้สำเร็จการศึกษาเหล่านั้น ว่าเขาทำงานอะไร ได้ใช้ความรู้ความสามารถที่ได้รับจากสถาบันของตนมากน้อยเพียงใด ตลอดทั้งมีการติดต่อสถาบันของตนในเรื่องราวต่างๆ อย่างไร อันเป็นการประเมินผลการจัดการเรียน การสอนในสถาบันการศึกษานั้นๆ สถาบันการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ และประสบการณ์เพียงพอในอันที่จะทำงานประสบผลสำเร็จสูงสุด แม้ว่าการเรียนของเขาได้สิ้นสุดลงแล้วสถาบันการศึกษาต้องรับผิดชอบต่อไป ในฐานะผู้ให้ความช่วยเหลือส่งเสริมผู้สำเร็จการศึกษาเหล่านั้น คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2521) กล่าวว่า การบริการติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษากลับมาเป็นบริการที่มุ่งจะประเมินผลที่ดำเนินการไปแล้ว ทั้งนี้ เป็นการตรวจสอบดูว่าบริการที่จัดให้โรงเรียนประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด สามารถให้การช่วยเหลือนักเรียนได้เป็นอย่างดีหรือไม่ ข้อมูลที่ได้รับจากการติดตามผลจะนำไปใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงานแนะแนวให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ จำเนียร ช่วงโชติ (2532) กล่าวไว้ว่า บริการที่จัดขึ้นเพื่อติดตามผลที่นักเรียนได้รับการแนะแนวไปแล้ว ทั้งนักเรียนที่กำลังเรียน นักเรียนที่จบจากโรงเรียน และนักเรียนที่ต้องออกจากโรงเรียนกลางคัน เพื่อตรวจสอบดูผลว่าบริการแนะแนวที่ได้จัดทำลงไปแล้วนั้น ได้ผลเพียงใด นักเรียนสามารถช่วยเหลือตนเองได้หรือไม่ นักเรียนที่ออกไปแล้วมีปัญหาอะไรบ้าง ต้องการช่วยเหลือทางใดบ้าง นอกจากนี้สงวน สุทธิเลิศอรุณ อ่างโนแสง แสงสิงห์ชัย (2541) ได้ให้แนวความคิดเกี่ยวกับความสำคัญของการติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษานี้ว่า เป็นบริการที่จัดขึ้นเพื่อศึกษาถึงความสำเร็จ ความล้มเหลว ทิศนคติ ข้อคิดเห็น ความต้องการ และปัญหาของผู้เรียน ทั้งผู้เรียนในปัจจุบัน และผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว ที่ไปศึกษาหรือออกไปประกอบอาชีพและสมเดชมุงเมือง (2532) กล่าวว่า การติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษากลับมาเป็นการกระทำเพื่อให้ได้ข้อมูลย้อนกลับจากที่ได้จัดบริการแนะแนวไปแล้ว ทั้งนี้ ทำให้ได้รับทราบสาเหตุ อุปสรรค รวมทั้งข้อขัดข้องต่างๆ ที่อาจมีในการดำเนินงาน ตลอดจนจนแนวทางที่จะทำให้งานแนะแนวมีประสิทธิภาพ และเพื่อประโยชน์ในการประเมินผลของการดำเนินงานแนะแนวว่ามีสิ่งใดควรปรับปรุงแก้ไข

การติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาของมหาวิทยาลัย นับเป็นงานวิจัยที่มีความสำคัญ เป็นงานวิจัยที่มุ่งจะประเมินผลงานที่ได้ดำเนินงานไป รวมทั้งเป็นการตรวจสอบถึงระบบการจัดการเรียน การสอนที่มหาวิทยาลัยได้จัดให้กับนักศึกษานั้น ประสบผลสำเร็จหรือไม่ เพื่อที่สามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ยังเป็นการทำให้นักศึกษาได้รับผลประโยชน์ เพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่การปฏิบัติงานด้านวิชาชีพของตนในอนาคตต่อไป

2.2.1 จุดมุ่งหมายในการติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษา

วัชร ทรัพย์มี (2523) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาไว้ดังนี้

1. เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนต่อไปหลังจากที่นักเรียนได้รับบริการแนะแนวไปแล้วจะต้องมีการติดตามผลว่า นักเรียนสามารถแก้ปัญหา หรือพัฒนาตนเองได้มากน้อยเพียงใด ถ้ายังประสบปัญหาใดๆ อยู่ จะได้หาทางให้ความช่วยเหลือต่อไป
2. เพื่อเป็นการประเมินผลบริการแนะแนวว่า บริการที่จัดให้แก่นักเรียนนั้นได้ผลมากน้อยเพียงใด โดยปกติจะติดตามผลหลังจากนักเรียนจบจากโรงเรียนไปแล้ว 3 ถึง 4 ปี

เพราะเป็นระยะที่นักเรียนได้ศึกษาต่อหรือทำงานและมีความเป็นผู้ใหญ่ขึ้น จะได้ตัดสินใจ ประเมินสิ่งต่างๆ โดยใช้การไตร่ตรองอย่างรอบคอบ

3. เพื่อเป็นข้อมูลในการพิจารณาปรับปรุงหลักสูตร เป็นต้นว่าวิชาใดมีประโยชน์แก่นักเรียนในการศึกษาต่อหรือประกอบวิชาชีพ วิชาใดสมควรจะคงไว้ในหลักสูตร ควรจะปรับปรุงการสอนหรือเนื้อหาวิชาใด

สุชา จันทรเอมและสุรางค์ จันทรเอม (2520) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการติดตามไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาถึงความต้องในด้านต่างๆ ของนักเรียน
2. เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุง โครงการแนะแนวของหลักสูตรในโรงเรียน
3. เพื่อศึกษาเกี่ยวกับความต้องการของชุมชนในการผลิตนักศึกษา เพื่อที่จะได้ตรงกับความต้องการของชุมชนต่อไป
4. เพื่อศึกษาดูว่า ผู้สำเร็จออกไปแล้ว ประสบความสำเร็จในการทำงานหรือไม่ อย่างไร
5. เพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน และชุมชนได้เป็นอย่างดี
6. เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิจัยในการแนะแนวต่อไป

จำเนียร ช่างโชติ (2532) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาไว้ ดังนี้

1. เพื่อทราบข้อสนเทศ หรือข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาต่างๆ ที่นักเรียนซึ่งออกจากโรงเรียนไปแล้วต้องประสบ
2. เพื่อรวบรวมข้อมูลต่าง มาใช้ในการประเมินผลการแนะแนว และเพื่อพิจารณาปรับปรุงหลักสูตร และโครงการเรื่องการสอนของโรงเรียนให้ดีขึ้น โดยถือว่าประสบการณ์ของศิษย์เก่าเป็นแนวทาง
3. เพื่อตรวจสอบดูว่า นักเรียนเก่าของโรงเรียนมีความพร้อมในการศึกษาต่อ เพื่อประกอบอาชีพต่างๆ ตามความต้องการในโลกของงานหรือยัง
4. เพื่อติดต่อกับนักเรียนที่ออกจากโรงเรียนไปแล้ว ทั้งหมดเป็นระยะๆ เช่น 1 ปี 3 ปี หรือ 5 ปี สำหรับการให้ความช่วยเหลือต่อไป
5. เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียน นักเรียน และชุมชน
6. เพื่อรวบรวมข้อสนเทศเกี่ยวกับโอกาสในงานอาชีพต่างๆ ที่จะเป็นประโยชน์แก่นักเรียนปัจจุบัน
7. เพื่อทราบความคิดเห็นของนักเรียนเก่า สำหรับนำมาปรับปรุงโครงการต่างๆ ของโรงเรียนให้สนองความต้องการของนักเรียน
8. เพื่อจัดบริการปรึกษาแก่นักเรียนเก่าของโรงเรียน อันเป็นบริการต่อเนื่อง
9. เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนปัจจุบัน เช่น การติดตามผลหลังจากการให้คำปรึกษาการเลือกวิชาเรียน การเลือกศึกษาต่อและอาชีพไปแล้ว
10. เพื่อศึกษาพิจารณาความต้องการของชุมชนและสถาบันการศึกษาในระดับชั้นสูง

ต่อไป

พงษ์พันธ์ พงษ์โสภ (2528) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการติดตามผลไว้ ดังนี้

1. เพื่อทราบถึงสภาพของนักเรียนที่ได้รับการแนะแนวไปแล้วว่า ได้ผลดีเพียงใด

2. เพื่อทราบถึงปัญหาที่นักเรียนออกจากโรงเรียนไปแล้ว กำลังประสบอยู่
3. เพื่อหาข้อมูลต่างๆ มาใช้ในการประเมินผลโครงการแนะแนวที่ดำเนินการไปแล้ว เพื่อจะได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขต่อไป
4. เพื่อตรวจสอบดูว่า นักเรียนที่จบการศึกษาออกไปแล้วนั้น มีความพร้อมในการประกอบอาชีพมากน้อยเพียงใด
5. เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
6. เพื่อทราบความคิดเห็นของนักเรียนเก่า เกี่ยวกับเรื่องที่โรงเรียนควรที่จะปรับปรุงโครงการต่างๆ ในอันที่จะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนปัจจุบัน

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2530) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการติดตามผลไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความต้องการของนักเรียน
2. เพื่อประเมินโปรแกรมการแนะแนวหลักสูตรของโรงเรียน
3. เพื่อรวบรวมข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับอาชีพ ในอันที่จะนำมาใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงงานแนะแนวและหลักสูตรของโรงเรียน
4. เพื่อศึกษาพิจารณาความต้องการของชุมชน และสถาบันการศึกษาในระดับสูงขึ้นไป
5. เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับมาใช้สำหรับการวิจัยในด้านงานอาชีพ
6. เพื่อให้ข้อมูลแก่ฝ่ายแนะแนวในอันที่จะนำมาใช้ประโยชน์ในการควบคุม และจัดโปรแกรมการอบรมต่างๆ เช่นการฝึกอบรมนอกเวลา
7. เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับโอกาสต่างๆ ในงานอาชีพ

สรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายในการติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษานั้น เพื่อเป็นการพัฒนากระบวนการต่างๆสำหรับการผลิตบัณฑิต ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาการเรียนการสอน การวางแผนในการผลิตบัณฑิตและอื่นๆ ที่เป็นปัจจัยที่ช่วยให้ได้บัณฑิตที่เป็นคนดี คนเก่ง สามารถนำความรู้และเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในสังคมและสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่นได้ตามนโยบายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์ที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงาน เพื่อเป็นฐานในการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆต่อไป

2.2.2 องค์ประกอบของการติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษา

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2530) กล่าวว่า ผู้ที่ทำการติดตามผลควรคำนึงถึงองค์ประกอบที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. จัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษา เพื่อรับผิดชอบโดยตรง
2. กำหนดวัตถุประสงค์ของการติดตามผลให้ชัดเจนว่า จะติดตามเพื่ออะไร เรื่องใด กลุ่มเป้าหมายคือใคร จะดำเนินการอย่างไร
3. กำหนดวิธีและเครื่องมือที่ใช้ในการติดตามผลว่า ควรเลือกเครื่องมือชนิดใดจึงจะเหมาะสมที่สุด และบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

4. ควรมีข้อมูลจากหลายแหล่ง และมีจำนวนมากพอสมควร เช่น ควรเก็บข้อมูลจากนักเรียนปัจจุบัน ศิษย์เก่า และนักเรียนที่ออกกลางคัน และอาจติดตามจากบุคลากรอื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียน เช่น ผู้ปกครอง คณะครูอาจารย์ และนายจ้าง เป็นต้น

5. ควรประสานงาน หรือขอความช่วยเหลือจากหน่วยงาน หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง อาจารย์และเจ้าหน้าที่ในโรงเรียน และนายจ้าง เป็นต้น

6. เสนอผลงานและสรุปผลที่ได้ไปยังบุคคล หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น คณะครู อาจารย์ คณะกรรมการแนะแนว ครูแนะแนว ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และนักเรียน เป็นต้น

2.2.3 วิธีการดำเนินงานในการติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษา

เพื่อให้การดำเนินงานในการติดตามผลเกิดผลดี สกว สฤทธิเลิศอรุณ (2530) ได้เสนอแนวทางการดำเนินงานไว้ ดังนี้

1. จัดตั้งคณะกรรมการติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษา
2. เขียนโครงการติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษา เพื่อขออนุมัติจากผู้บริหาร
3. กำหนดกลุ่มที่จะติดตามผล
4. กำหนดตัวบุคคลที่จะต้องรับผิดชอบในการดำเนินงาน
5. เตรียมจัดสร้าง หรือจัดทำแบบฟอร์ม หรือเครื่องมืออย่างอื่นที่จะใช้การติดตามผล
6. กำหนดช่วงเวลาดำเนินการ นับตั้งแต่การส่งแบบสอบถาม การรับแบบสอบถามคืน การวิเคราะห์ สรุป และผล แล้วนำเสนอผลพร้อมทั้งข้อเสนอแนะ
7. ส่งแบบสอบถาม หากติดตามผลกลุ่มนักเรียนที่เป็นศิษย์เก่าจะต้องจัดบริการพิเศษแก่ผู้กรอกแบบสอบถามกลับ โดยสอดช่องที่จำหน่ายถึงแผ่นกั้นที่นักฝึกชอบ และติดไปรษณียากรให้เรียบร้อย สำหรับใช้ในการส่งแบบสอบถามกลับ และแบบสอบถามควรสร้างแบบให้เข้าใจง่าย ตอบง่าย ไม่เสียเวลา ทำทนายให้เกิดความร่วมมือ และมีจดหมายขอความร่วมมือกำกับไปด้วย
8. เมื่อนักเรียนส่งแบบสอบถามกลับมาแล้ว รวบรวมและแยกประเภท เช่นที่ไม่สำเร็จการศึกษา กับที่สำเร็จการศึกษา พวกหลังแยกเป็นพวกไปศึกษาต่อ กับประกอบอาชีพ
9. ประเมินผลตามวัตถุประสงค์
10. เสนอรายงานการติดตามผล เสนอแนะวิธีปรับปรุงแก้ไข และแนวทางช่วยเหลือในโอกาสต่อไป

วีระพงษ์ พูลทวี (2528) ได้กล่าวถึงวิธีติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาไว้ดังนี้-

1. สสำรวจดูว่า ผู้สำเร็จการศึกษาไปทำงานที่ไหนบ้าง
2. ศึกษาแนวโน้มของงาน อาชีพในปัจจุบัน
3. เชิญผู้สำเร็จการศึกษามาโรงเรียนเป็นครั้งคราว เพื่อการอภิปราย

4. สัมภาษณ์ศิษย์เก่าที่ต้องการติดตามผลโดยตรง หรือสัมภาษณ์จากบุคคลที่รู้จักศิษย์เก่า
5. ศึกษาผลการเรียนของผู้เรียนที่สัมพันธ์กับการจัดสายการเรียน การจัดชั้น หรือของกลุ่มผู้เรียน ตลอดจนการประกอบอาชีพของผู้เรียน
6. ออกแบบสอบถามให้กรอก

2.2.4 ประโยชน์ของการติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษา

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2530) กล่าวถึงประโยชน์ของการติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาไว้ ดังนี้

1. ใช้เป็นข้อมูลในการแก้ไขหลักสูตร
2. ใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงโครงการแนะแนว
3. ทำให้ทราบความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน และความจำเป็นก่อนหลังที่นักเรียนสมควรได้รับความช่วยเหลือ
4. ใช้เป็นข้อมูลในการติดตามนักเรียนรายบุคคล และกลุ่มที่ได้คัดเลือก
5. ใช้เป็นข้อมูลในการให้ข้อเสนอแนะแก่นักเรียน
6. ใช้เป็นข้อมูลสำหรับครูอาจารย์ จะได้เห็นความสำคัญของการจัดประสบการณ์ที่ให้นักเรียน ซึ่งจะมีผลต่อความสำเร็จ หรือความล้มเหลวของนักเรียน

การติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษา จะเห็นได้ว่า เป็นการเก็บข้อมูลที่ทำให้ทราบถึงสิ่งให้นักศึกษาได้รับจากการเรียนการสอนว่า มีประโยชน์และเกิดผลดีมากน้อยเพียงใด แล้วนำมาพิจารณาปรับปรุงการเรียนการสอน รวมทั้งเป็นการประเมินผลความก้าวหน้าและสถานะของนักศึกษา ในการประกอบอาชีพ และการศึกษาต่อนอกจากนี้ ยังเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาปรับปรุงเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาหลักสูตรของคณะต่อไป

2.3 ระบบและกลไกประกันคุณภาพคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม

เพื่อให้การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2553 มีผลการดำเนินงานสอดคล้องกับแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) และสามารถรองรับการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) และการประเมินผลการปฏิบัติราชการ จากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) มหาวิทยาลัยจึงพัฒนาตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมิน โดยนำกรอบการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในของ สกอ. ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 9 องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ 23 ตัวบ่งชี้ มาเป็นหลักนอกจากนี้ยังพิจารณาถึงความสอดคล้องสัมพันธ์กับมาตรฐานและตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพการศึกษาของ สมศ.รอบที่ 3 สำหรับสถาบันอุดมศึกษาที่วางตำแหน่งอยู่ในกลุ่ม ข(2) ซึ่งมี 6 มาตรฐาน 23 ตัวบ่งชี้และตัวบ่งชี้การประเมินผลการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการของ ก.พ.ร. ปีงบประมาณ พ.ศ. 2553 ซึ่งประเมิน 4 มิติ 27 ตัวบ่งชี้ไว้ด้วย (เฉพาะบางตัวชี้วัด)

มาประยุกต์เป็นตัวบ่งชี้สำหรับการประเมินคุณภาพภายในของมหาวิทยาลัย จากข้อมูลที่มีถึงปัจจุบันงานประกันคุณภาพ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ได้พัฒนาตัวบ่งชี้โดยการสังเคราะห์ตัวบ่งชี้ของ สกอ. จำนวน 23 ตัว ตัวบ่งชี้ของ สมศ. ที่ชัดเจนแล้ว 18 ตัว ตัวชี้วัดของ ก.พ.ร. ที่ชัดเจน 19 ตัว จัดทำเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพภายในของมหาวิทยาลัย รวม 47 ตัว และมอบหมายให้คณะเทคโนโลยี อุตสาหกรรมจำนวน 41 ตัว เพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการกำกับและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ที่ชัดเจน สอดคล้องกับกรอบแผนพัฒนาอุดมศึกษาระยะยาว มาตรฐานเกี่ยวกับการศึกษาระดับอุดมศึกษาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และสามารถรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกที่สามอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ซึ่งการประเมินคุณภาพภายใน เน้นการพัฒนาคุณภาพ พัฒนาระบบการประกันคุณภาพ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา ตามองค์ประกอบและมาตรฐานคุณภาพในด้านปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Output) ซึ่งมหาวิทยาลัยได้นำกรอบโครงสร้างดังกล่าวมาพัฒนาเป็นระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ และคณะเทคโนโลยี อุตสาหกรรมก็ดำเนินการตัวชี้วัดดังกล่าว คือ 11 องค์ประกอบ

ตาราง 2.1 สรุปผลการประเมินคุณภาพภายในประจำปีการศึกษา 2555 คณะเทคโนโลยี อุตสาหกรรมตามเกณฑ์ สกอ.และ สมศ

องค์ประกอบที่	คะแนนที่ได้	ผลการประเมิน
1. ปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์ และแผนกาดำเนินงาน	5	ดีมาก
2. การเรียนการสอน	2.96	พอใช้
3. กิจกรรมการพัฒนานิสิตนักศึกษา	4.5	ดี
4. การวิจัย	3.6	พอใช้
5. การบริการวิชาการแก่สังคม	5	ดีมาก
6. การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม	3.33	พอใช้
7. การบริหารและการจัดการ	4.99	ดีมาก
8. การเงินและงบประมาณ	5	ดีมาก
9. ระบบและกลไกการประกันคุณภาพ	4	ดี
10.การดำเนินงานเพื่อบรรลุถึงอัตลักษณ์และเอกลักษณ์	2.50	ปรับปรุง
11.นโยบายรัฐบาล “สถานศึกษา 3 D “	4.5	ดี
รวม 11 องค์ประกอบ	3.89	ดี

(รายงานการประเมินตนเอง คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม,2555)

ตาราง 2.2 เปรียบเทียบผลการดำเนินงานการประเมินตนเอง คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม ในรอบ ปีการศึกษา 2551 ปีการศึกษา 2552 และปีการศึกษา 2553

องค์ประกอบที่	ปีการศึกษา	ปีการศึกษา	ปีการศึกษา
---------------	------------	------------	------------

	2551	2552	2553
	คะแนนที่ได้	คะแนนที่ได้	คะแนนที่ได้
1. ปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์ และแผนการดำเนินงาน	1.50	1.50	4.33
2. การเรียนการสอน	1.71	2.00	2.83
3. กิจกรรมการพัฒนานิสิตนักศึกษา	2.33	2.00	4
4. การวิจัย	2.17	2.00	3
5. การบริการวิชาการแก่สังคม	1.67	1.40	3
6. การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม	3.00	3.00	3.5
7. การบริหารและการจัดการ	2.00	1.66	3.33
8. การเงินและงบประมาณ	2.33	2.00	5
9. ระบบและกลไกการประกันคุณภาพ	1.67	2.33	3.5
10. องค์ประกอบตามนโยบายรัฐบาล “สถานศึกษา 3 ดี”	ยังไม่มี นโยบาย	2.50	4
รวม 10 องค์ประกอบ	2.04	1.88	3.716

(รายงานการประเมินตนเอง คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม,2554)

จากตารางเปรียบเทียบผลการดำเนินงานการประเมินตนเอง ปีการศึกษา 2551 ปี การศึกษา 2552 และปีการศึกษา 2553 สรุปได้ว่า มีพัฒนาการเพิ่มขึ้น
องค์ประกอบที่มีการพัฒนาอย่างชัดเจน ได้แก่

1. องค์ประกอบที่ 3 กิจกรรมการพัฒนานิสิตนักศึกษา
2. องค์ประกอบที่ 8 การเงินและงบประมาณ
3. องค์ประกอบที่ 9 ระบบและกลไกการประกันคุณภาพ

องค์ประกอบที่ต้องพัฒนาอย่างเร่งด่วน ได้แก่

1. องค์ประกอบที่ 2 การเรียนการสอน
2. องค์ประกอบที่ 5 การบริการวิชาการแก่สังคม
3. องค์ประกอบที่ 7 การบริหารและการจัดการ

2.4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ธีระ ทอຍี่สู่น (2530) ได้ติดตามผลการปฏิบัติงานของมหาบัณฑิต สาขาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2521 ถึง 2528 ในทัศนะของตนเองแลผู้บริหาร จำนวนมหาบัณฑิต 151 คน และผู้บริหารของมหาบัณฑิต 151 คน รวมทั้งสิ้น 302 คน โดยสอบถามจากมหาบัณฑิตและผู้บริหาร พบว่า มหาบัณฑิตประเมินตนเองในด้านความสามารถพิเศษอยู่ในระดับมีความสามารถปานกลาง นอกจากนี้ ยังพบว่ามหาบัณฑิตได้ทำงานตรงกับวิชาเอกที่จบ และมีตำแหน่งหน้าที่การงานสูงขึ้นหลังจบจากปริญญาโทแล้ว สำหรับในเรื่องปัญหา อุปสรรคในการปฏิบัติงานของมหาบัณฑิตในการปฏิบัติงานนั้น เกี่ยวกับความรับผิดชอบมากเกินไป ขาด

ความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน ผู้ร่วมงานไม่ให้ความร่วมมือ มหาวิทยาลัยจัดการศึกษาด้านทฤษฎีและด้านปฏิบัติน้อยเกินไป ดังนั้น มหาบัณฑิตจึงเสนอให้มีการปรับปรุงหลักสูตร ห้องสมุดควรจัดให้มีเอกสารทันสมัยมากขึ้น และมหาวิทยาลัยควรจัดประชุมสัมมนา เพื่อเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการให้มากขึ้น

รัตนา สากร และคณะ (2539) ติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2533 จำนวน 1,635 คน พบว่า ลักษณะการทำงานของบัณฑิตส่วนใหญ่มีงานทำ ร้อยละ 85.62 ศึกษาต่อร้อยละ 7.10 และว่างงาน ร้อยละ 5.45 ได้รับเงินเดือน ระหว่าง 5,001 – 7,000 บาท ร้อยละ 36.29 เฉพาะกลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีรายได้มากกว่า 7,000 บาท ร้อยละ 72.31 การกระจายของบัณฑิตพบว่า ส่วนใหญ่ทำงานเอกชน ร้อยละ 60.30 หน่วยงานราชการ ร้อยละ 28.30 รัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 4.60 โดยกระจายอยู่ในภาคต่างๆ ดังนี้ ภาคเหนือ ร้อยละ 42.28 กรุงเทพมหานคร ร้อยละ 29.36 ภาคกลาง ร้อยละ 17.79

กองแผนงาน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (2535) ปัญหาในการนำความรู้ไปใช้ของบัณฑิต พบว่า บัณฑิตส่วนใหญ่ นำความรู้ในกลุ่มวิชาชีพ กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ กลุ่มวิชาพื้นฐานวิชาเอก ไปใช้ได้ ในระดับมาก สำหรับความรู้ในการนำกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ กลุ่มสังคมศาสตร์ กลุ่มมนุษยศาสตร์ และทักษะจากการฝึกงานไปใช้ได้ในระดับปานกลาง ปัญหาของบัณฑิต คือ ไม่สามารถประยุกต์ใช้ความรู้กับงานที่ทำและการปรับตัวให้เข้ากับระบบงาน ผู้บังคับบัญชา และผู้ร่วมงาน ร้อยละ 4.90 อื่นๆ และไม่ระบุ ร้อยละ 1.00 โดยบัณฑิตส่วนใหญ่ได้เงินเดือนตั้งแต่ 5,000 บาทขึ้นไป นอกจากนี้ บัณฑิตยังได้ระบุถึงสาเหตุของความไม่พอใจงานที่ทำตามลำดับดังนี้ ค่าตอบแทน ร้อยละ 37.50 ระบบงาน ร้อยละ 21.90 ไม่ได้ใช้ความรู้ ร้อยละ 12.40 ความก้าวหน้า ร้อยละ 9.50 ความมั่นคง ร้อยละ 6.70 ผู้ร่วมงาน ร้อยละ 6.20 และอื่นๆ 9.50

เรไร ธรวาจิตรกุล (2536) ได้ติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพายัพ เชียงใหม่ ระหว่างปีการศึกษา 2531-2533 ที่ปฏิบัติงานอยู่ในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน พบว่า หัวหน้างานมีความคิดเห็นว่าผู้สำเร็จการศึกษามีความสามารถในการปฏิบัติงานโดยส่วนรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน คือ ความสามารถทางวิชาการ ด้านเทคนิคทักษะและวิธีปฏิบัติงาน ด้านบุคลิกภาพและคุณลักษณะส่วนตัว และด้านทัศนคติต่ออาชีพ พบว่าอยู่ในระดับดีทุกด้าน ส่วนผู้สำเร็จการศึกษา มีความเห็นว่า ผลการจัดการศึกษาของวิทยาเขต เพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน โดยส่วนรวม มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน จะพบว่าด้านเนื้อหาวิชาที่นำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ประสบการณ์ที่ได้รับจากการศึกษาจากวิทยาเขต เพื่อนำมาใช้ในการปฏิบัติงานมีความเหมาะสมในระดับมาก แต่ด้านการจัดการศึกษาภาคปฏิบัติ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

ปิยะนันท์ สายณ์ห้ปทุม สุพิชฌาย์ ชำนาญชัยศรี และประไพพรรณ โสภา (2552) คุณลักษณะของบัณฑิตที่ประสงค์ต่อการมีงานทำของบัณฑิตทั้งภาคปกติและภาค กศ.บป. ปีการศึกษา 2550-2551 มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์โดยภาพรวม ทั้ง 19 คุณลักษณะอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายคุณลักษณะ พบว่า ความขยัน สู้งานและอดทน ไม่ย่อมน้อย อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนคุณลักษณะอื่น ๆ อยู่ในระดับมากที่สุดและมาก เมื่อเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหา

น้อย ดังนี้ ความขยัน สู้งานและอดทน ไม่ย่อท้อ ความรับผิดชอบ การตรงต่อเวลา ความอ่อนน้อม ถ่อมตน มนุษย์สัมพันธ์และมีความสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น ความละเอียดรอบคอบในการทำงาน ความมีระเบียบวินัย ความเอื้ออาทรต่อเพื่อนร่วมงาน ความรักเพื่อนมนุษย์และสิ่งแวดล้อม ความซื่อสัตย์ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าคิด กล้าทำ ความสามารถในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ ความเป็นผู้รู้ ใฝ่รู้และสามารถแสวงหาความรู้ ความรู้ลึกซึ้งในสาขาที่เรียน ความสามารถในการใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร ความสามารถในการคิดวิเคราะห์เชิงเหตุผล ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ และความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสารตามลำดับ

การติดตามผลบัณฑิต เป็นการช่วยให้ทราบถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับภาวการณ์ปฏิบัติงานและสภาพการทำงานของผู้สำเร็จการศึกษาจากคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ โดยรวมไปจนถึงการนำความรู้ ความสามารถไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานของบัณฑิต โดยแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ได้กำหนดให้มีการศึกษาความต้องการ ตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลอย่างเป็นระบบ เพื่อนำผลที่ได้มาใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพต่อไป

